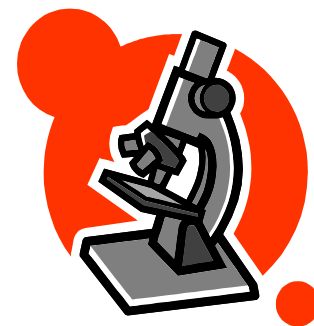

Výzkum & Vývoj

Elektrotechnická asociace
České republiky

Nepřímá podpora výzkumu a vývoje

23. 11. 2023

V roce 2021 získaly soukromé podniky z veřejných zdrojů na výzkum a vývoj necelých osm miliard korun. 30 procent z této částky představovala nepřímá podpora prostřednictvím daňových odpočtů. Na celkové podpoře výzkumu a vývoje v Česku se daňová podpora podílela téměř 5 procenty.

Daňový odpočet nákladů na realizaci projektů výzkumu a vývoje (VaV) z daně příjmu právnických osob za rok 2021 uplatnilo v Česku celkem **835** soukromých podniků. **Bez šesti podniků jde o stejný počet jako v roce předchozím.** Ve srovnání s rokem **2015**, kdy jich tuto možnost využilo **1 306**, je to však o třetinu méně, a to přesto, že celkový počet podniků provádějících VaV v tomto období v Česku vzrostl o pětinu. **V roce 2021 využila daňovou podporu necelá třetina ze soukromých firem provádějících VaV. Tento podílový ukazatel je výrazně vyšší mezi firmami pod zahraniční kontrolou než domácími a mezi velkými než malými.**

„V roce 2021 daňový odpočet na výzkum a vývoj soukromých firem dosáhnul **12,8** miliard korun.

Při daňové sazbě 19 % tak firmy díky této nepřímé podpoře ušetřily **2,4 miliardy**, tedy o 330 milionů korun více než v roce předchozím, ale o 300 milionů méně než v roce 2019. Na celkové podpoře výzkumu a vývoje Česku ve výši 50,2 mld. Kč v roce 2021 se tato daňová podpora podílela necelými 4,8 % ve srovnání s 7,1 % před pěti lety.

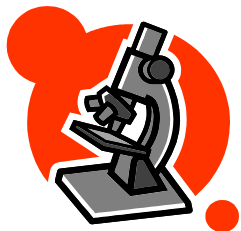
Daňová podpora výzkumu a vývoje v roce 2021 dosáhla 2,4 miliardy

V roce 2021 bylo ve **2 730 soukromých firmách** vynaloženo na výzkum a vývoj rekordních **73,4 mld. Kč**. Kromě 835 firem, které v roce 2021 využily daňový odpočet na VaV, **1 354** soukromých podniků ve stejném roce získalo přímou podporu z veřejných zdrojů prostřednictvím dotací ze státního rozpočtu či z EU. Prostřednictvím této přímé a nepřímé veřejné podpory obdržely firmy na VaV celkem **7,9 mld. Kč, tj. 11 %** z jejich celkových výdajů na tuto činnost. Nejvyšší byl tento podíl v letech 2010 až 2012, kdy se pohyboval kolem 20 %.

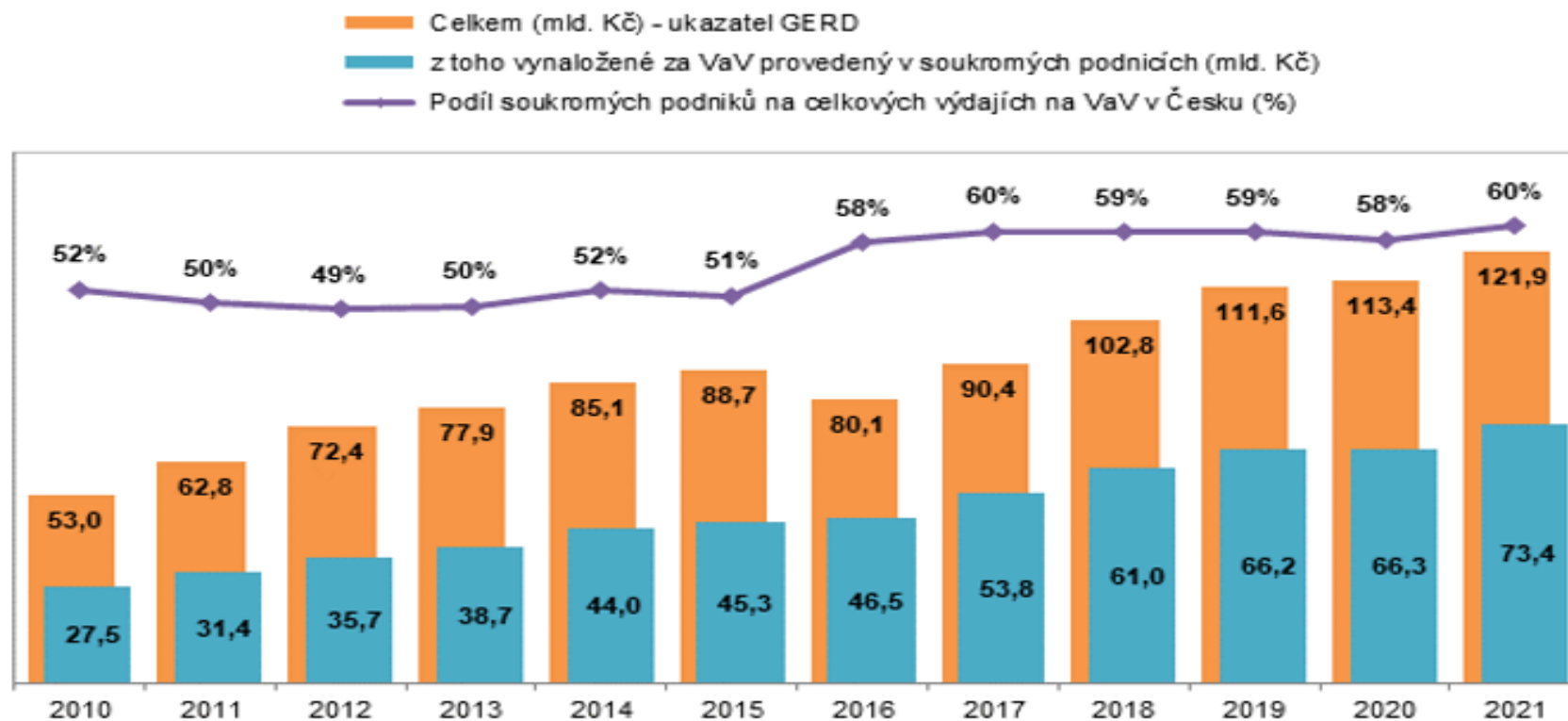
Za posledních deset let (2012 až 2021) získaly soukromé firmy z veřejných zdrojů na výzkum a vývoj celkem 70 mld. Kč. Největší část tvořily přímé dotace ze státního rozpočtu ve výši 32 mld. Kč. Ze zdrojů EU do rozpočtu firem na VaV směřovalo 14 mld. Kč, a díky daňovým odpočtům pak firmy ušetřily dalších 24 mld. Kč.

Nejvyšší podíl daňové podpory na financování podnikového VaV ze zemí EU najdeme v Portugalsku, kde v roce 2020 dosáhl 25 %, obdobně tomu bylo i v Irsku. „*V případě Česka se tato daňová podpora podílela 3 % na celkových výdajích na výzkum a vývoj provedený v podnikatelském sektoru,*“.

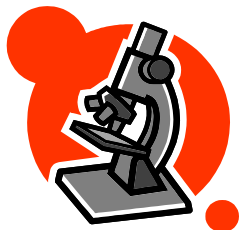

Výdaje na výzkum a vývoj v Česku

Graf 1: Celkové výdaje na výzkum a vývoj v Česku

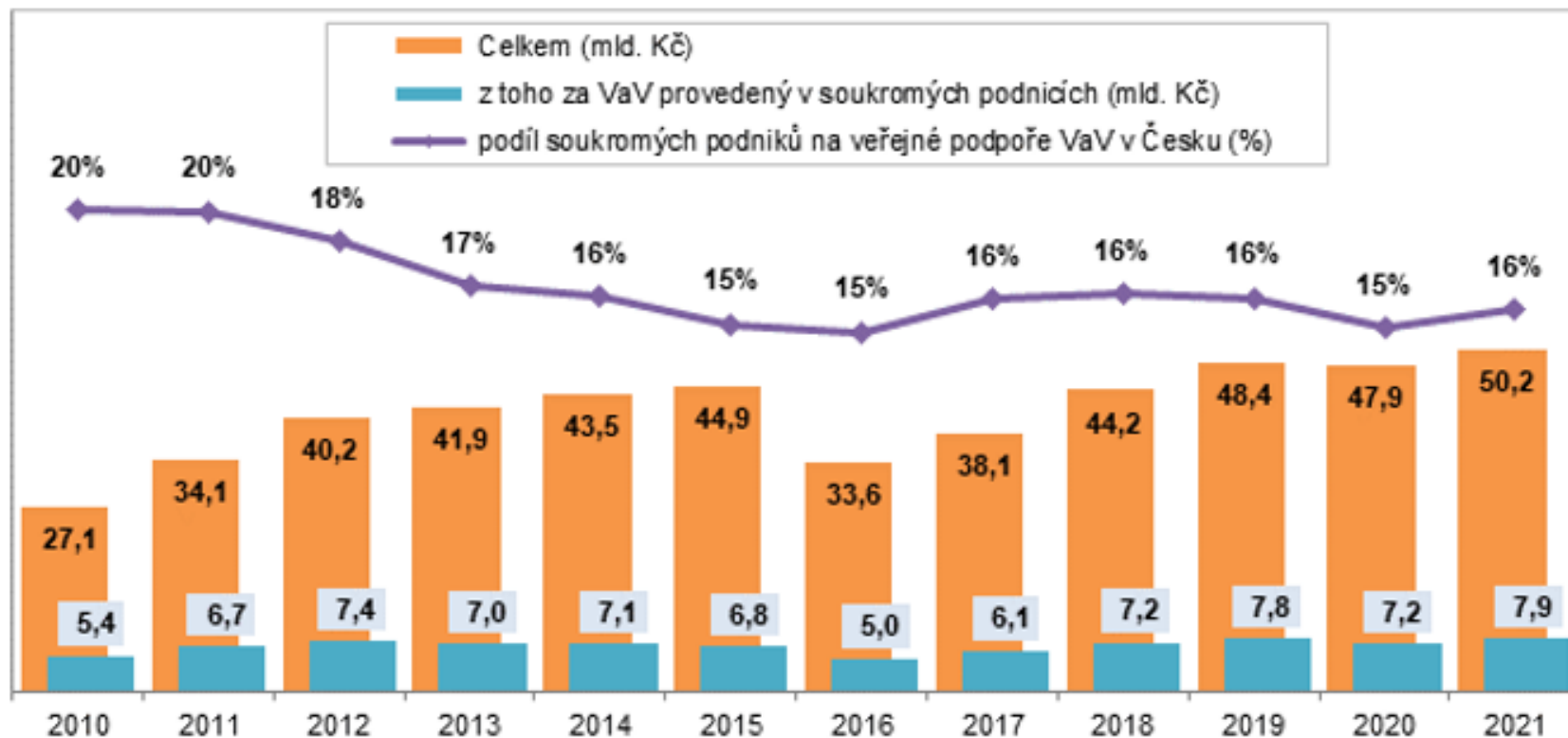

Zdroj dat: ČSÚ, Roční zjišťování o výzkumu a vývoji VTR 5-01

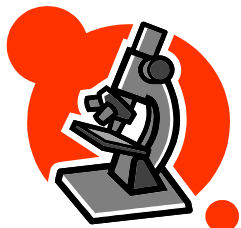

Veřejná podpora VaV v soukromých podnicích v Česku (mld. Kč)

Graf 2: Celková veřejná podpora výzkumu a vývoje v Česku

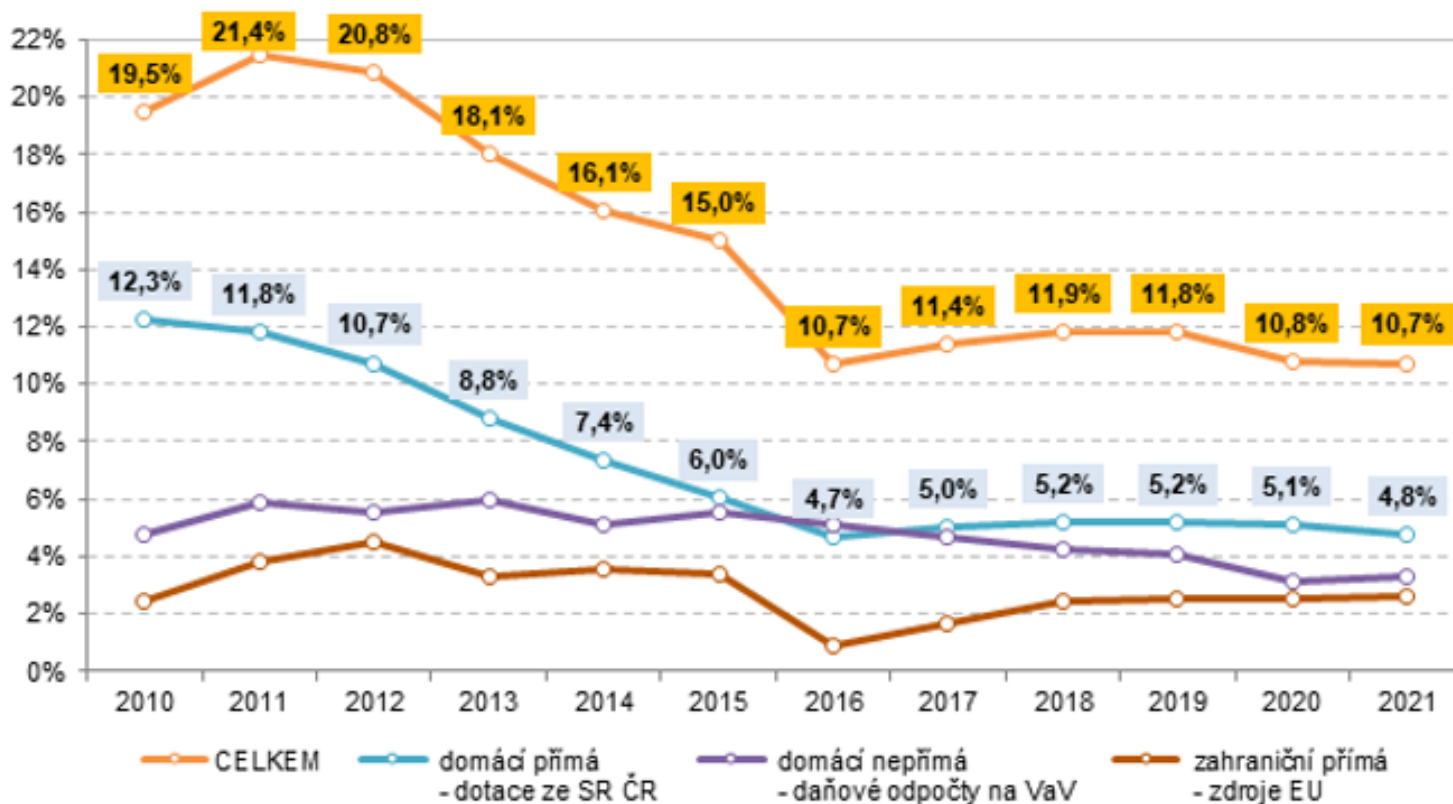

Zdroj dat: ČSÚ, Roční zjišťování o výzkumu a vývoji VTR 5-01

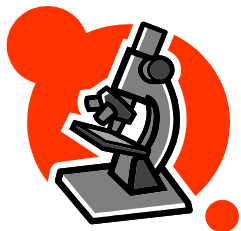

Podíl veřejných zdrojů na financování VaV v soukromých podnicích v Česku (v %)

Graf 25: Podíl veřejných zdrojů na financování VaV v soukromých podnicích v Česku (v %)

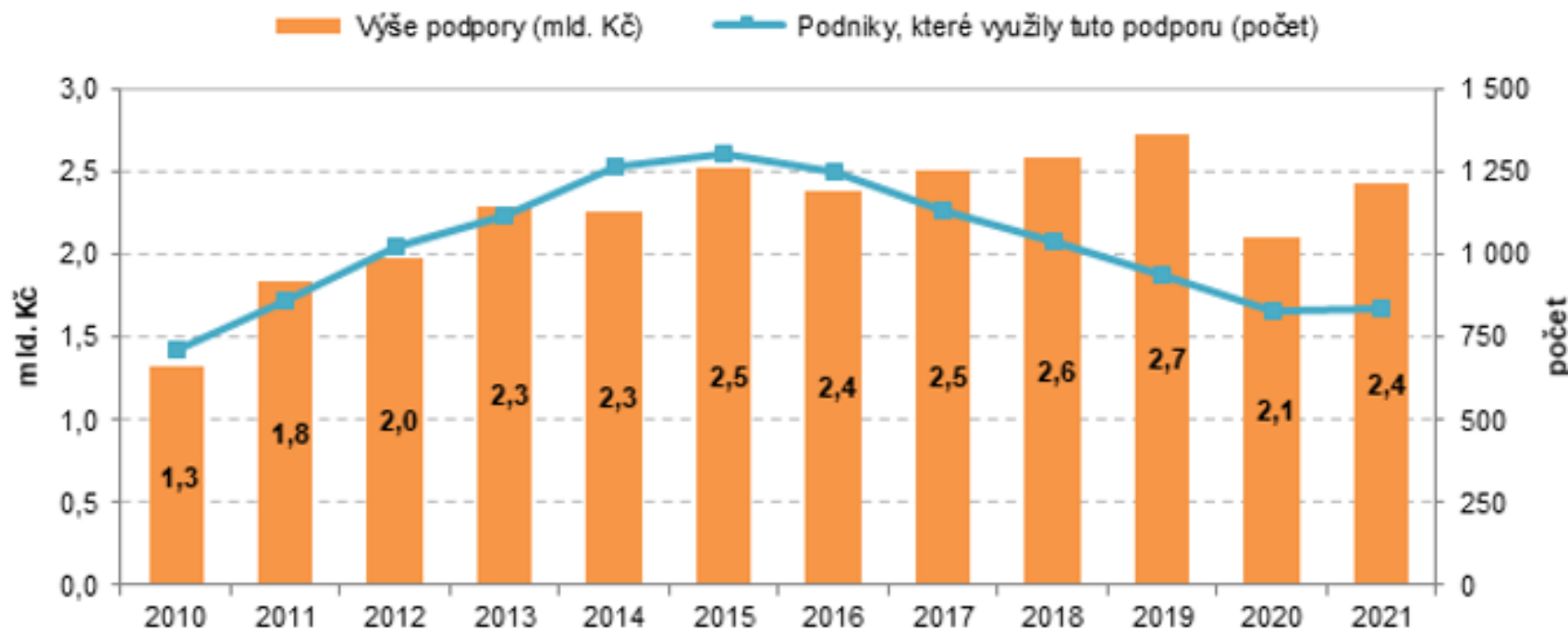

Zdroj dat: ČSÚ podle administrativních dat GFR, ČSÚ - Roční zjišťování o výzkumu a vývoji VTR 5-01

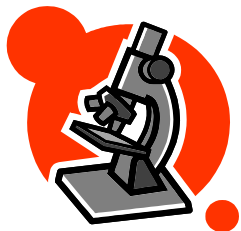

Nepřímá veřejná podpora VaV v Česku prostřednictvím daňových úlev

Graf 6: Daňová podpora VaV u soukromých podniků v Česku

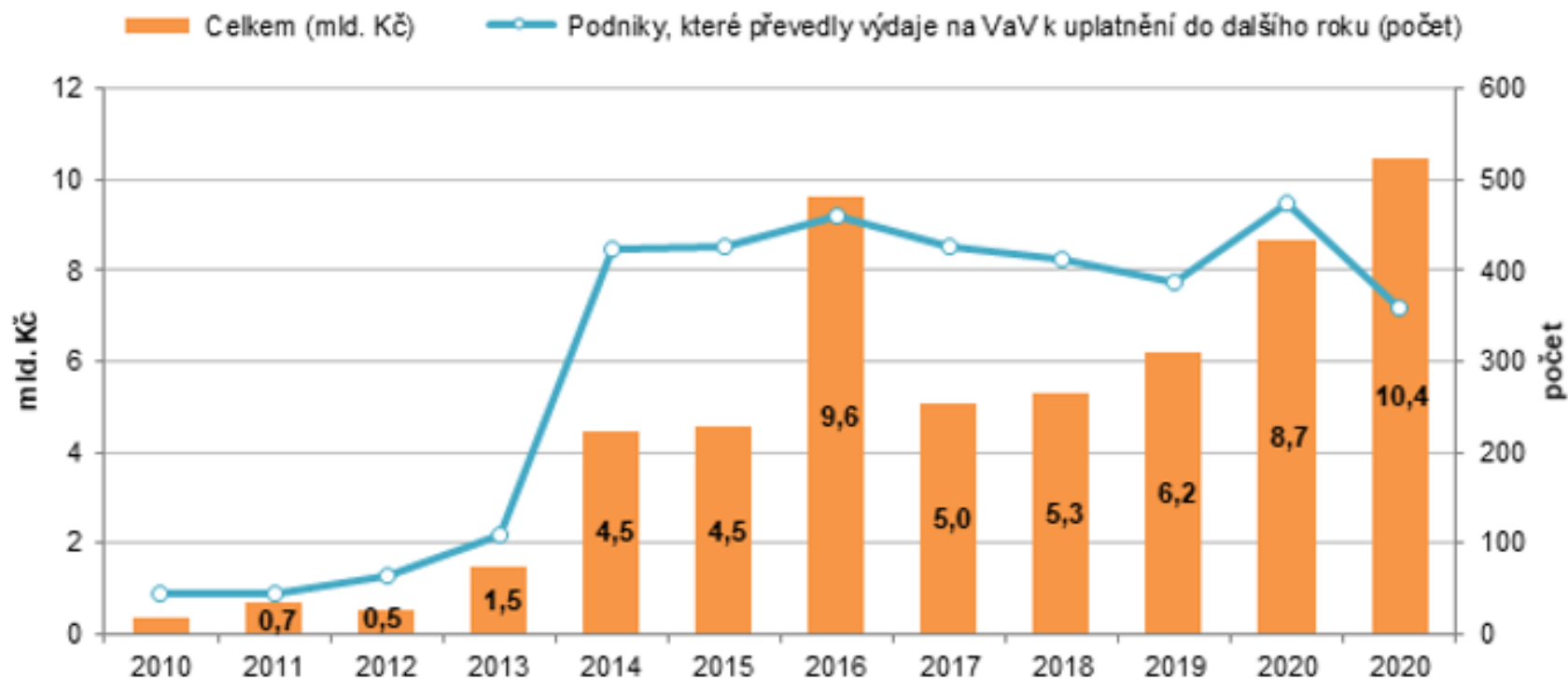

Zdroj dat: ČSÚ podle administrativních dat GFR

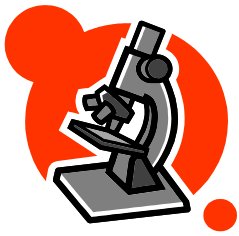
Neuplatněný odečet výdajů na realizaci projektů VaV z daně z příjmu soukromých podniků

Graf 8: Neuplatněný odečet výdajů na realizaci projektů VaV z daně z příjmu soukromých podniků

Zdroj dat: ČSÚ podle administrativních dat GFR

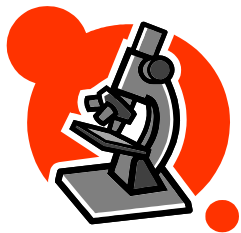
Nepřímá podpora výzkumu a vývoje

Podpora výzkumu a vývoje v ČR

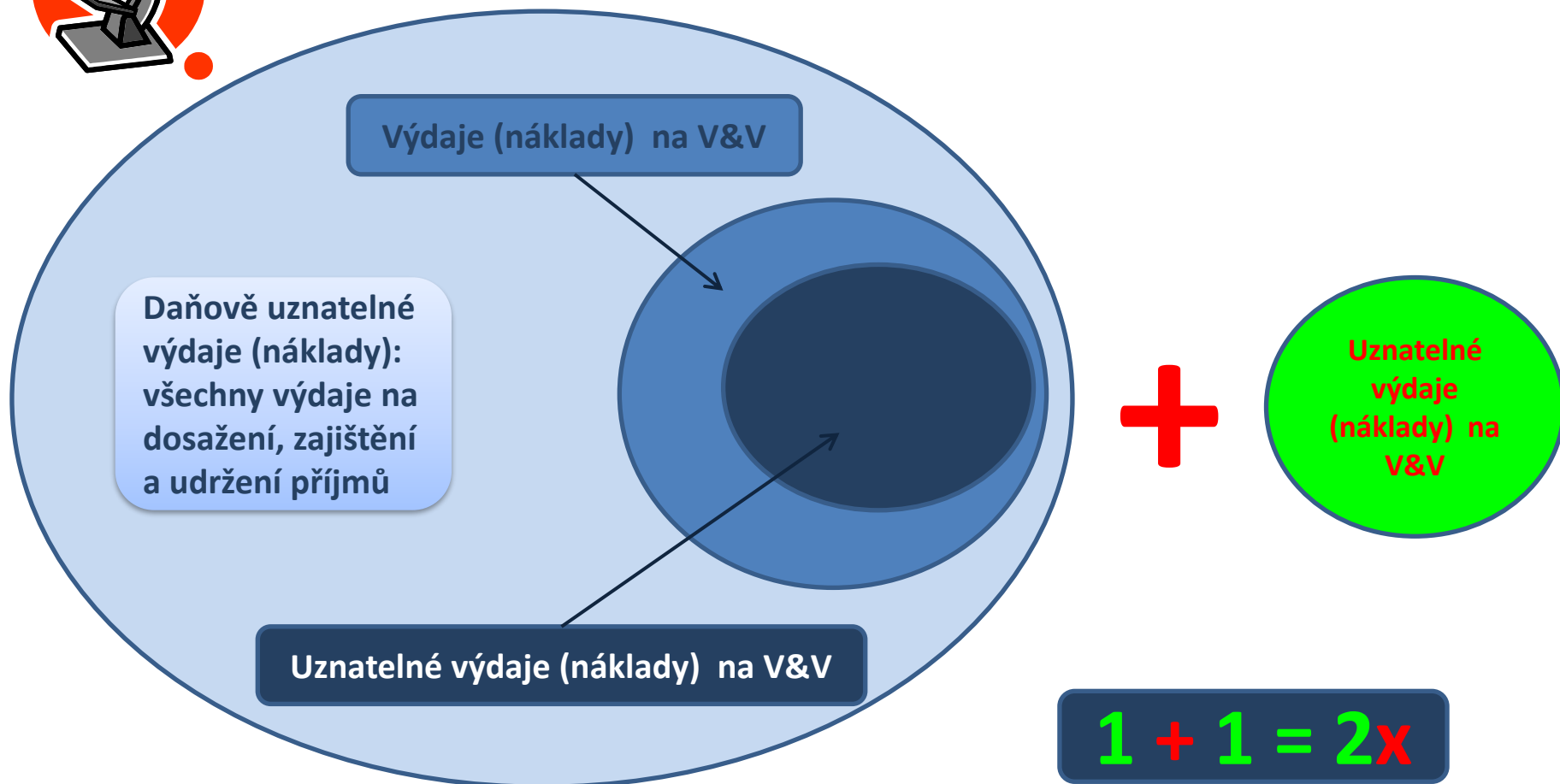
Od 1. ledna 2005 je možné uplatnit v České republice, obdobně jako v dalších zemích EU, **odčitatelnou položku na výzkum a vývoj**. Od základu daně z příjmu mohou poplatníci odečíst 100 % výdajů vynaložených při realizaci projektu výzkumu a vývoje, které mají podobu experimentálních, teoretických, projekčních, konstrukčních prací, výpočtů, návrhu technologií, výroby funkčního vzorku nebo prototypu produktu nebo jeho části.

Na výzkum a vývoj je tedy v současné době možné využít jak **přímé podpory** formou dotací, tak **nepřímé podpory** formou uplatnění odčitatelné položky.

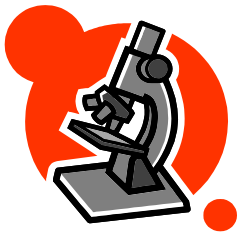

Nepřímá podpora V&V

Příklad výpočtu nepřímé podpory:

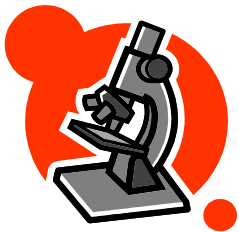
Uznatelné náklady na projekt VaV jsou **1 000 000 Kč** za zdaňovací období. Poplatník má tyto náklady v účetnictví, jako daňové náklady a sníží se mu o ně daňový základ. Podle pravidel nepřímé podpory se v daňovém přiznání náklady uplatní ještě jednou. Daňová úspora je **19%**, tzn. nepřímá podpora pak je **190 000 Kč**.

Uplatnění výstupů

Uplatnění odpočtu nákladů na VaV umožní podnikatelským subjektům:

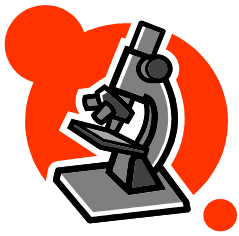
- **více investovat do VaV**, nebo realizovat projekty po daňovém odpočtu s nižšími náklady.
  - **chránit si své know-how**. Při realizaci odpočtu není nutné s projektem VaV soutěžit ve výzvách na podporu o dotace a zveřejňovat své know-how.
  - **zavést systém projektového řízení k úkolům VaV**. Požadavky kladené na realizaci projektu, účetní evidenci atd. umožní lépe plánovat, řídit a vyhodnocovat řešení projektů výzkumu a vývoje.
  - **prodat výsledek VaV** (prototyp, technologii). Na rozdíl od projektů VaV podpořených dotací, při uplatnění odpočtu je možné prototyp prodat.
-

Uplatnění výstupů

Uplatnění odpočtu nákladů na VaV umožní podnikatelským subjektům:

- **realizovat projekty VaV, které nebyly podpořeny dotací.** Projekty, které neuspěly v dotačních programech, a byla do nich již vložena investice na vypracování dokumentace, firma je chce projekt realizovat, náklady těchto projektů mohou být uplatněny jako odčitatelná položka na VaV.
  - **převádět odpočet do dalších období.** V případech, kdy společnost netvoří zisk je možné si odpočet „schovat“ až na 3 následující daňová období.
  - **získat dotace na stroje a zařízení.** Realizace výzkumu a vývoje je v mnoha případech podmínkou pro účast v dotačních programech na nákup strojů a zařízení, pro zavedení výroby, nebo budování výzkumných a vývojových kapacit (program Inovace, Potenciál).
-

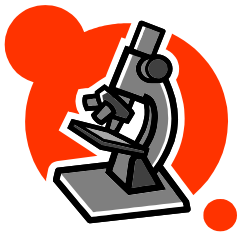

1. Projektová dokumentace obsahuje zejména:

- a) základní **identifikační údaje**,
- b) **cíle projektu**, které jsou dosažitelné v době řešení projektu a vyhodnotitelné po jeho ukončení,
- c) **dobu řešení projektu**
- d) předpokládané **celkové výdaje (náklady)** na řešení projektu a předpokládané výdaje (náklady) v jednotlivých letech řešení projektu,
- e) **jména a příjmení osob**, které budou odborně zajišťovat řešení projektu s uvedením jejich kvalifikace a formy pracovněprávního vztahu k poplatníkovi,
- f) **způsob kontroly** a hodnocení postupu řešení projektu a dosažených výsledků,
- g) **datum, místo, jméno a příjmení oprávněné osoby**, která projekt schválila před zahájením jeho řešení;

Projekt musí být zpracován **v písemné podobě**.

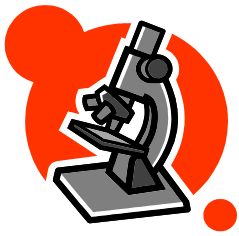
2. Vymezení výzkumu a vývoje pro účely zákona (č. 130/2002 Sb.)

Základním kriteriem pro odlišení výzkumu a vývoje od ostatních (příbuzných) činností je přítomnost

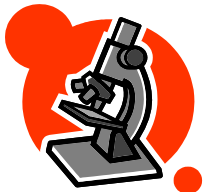
ocenitelného prvku novosti a vyjasnění výzkumné nebo technické nejistoty.

Přítomnost ocenitelného prvku novosti a požadavek na vyjasnění výzkumné nebo technické nejistoty jsou u projektu výzkumu a vývoje zachovány i v případě, že cíl projektu nebo jeho část je již známa jiným subjektům a daňový subjekt řešící projekt výzkumu a vývoje prokáže, že je pro něj věcně či ekonomicky nedostupný nebo nepoužitelný z jiného věcného či ekonomického důvodu nebo v době řešení projektu neměl o jeho existenci informace.

---

3. Činnosti prováděné poplatníkem při realizaci projektů, které lze zahrnout mezi činnosti výzkumu a vývoje pro účely odpočtu od základu daně z příjmů
- a) experimentální či teoretické práce prováděné s cílem získat znalosti o základech či podstatě pozorovaných jevů.....
  - b) systematické tvůrčí využití poznatků výzkumu.....
  - c) výrobu funkčního vzorku či prototypu produktu.....
  - d) ověření prototypu .....
  - e) projekční či konstrukční práce, výpočty nebo návrhy technologií.....
  - f) zkoušky nových nebo inovovaných výrobků.....
-

Změny legislativy v oblasti odpočtů na VaV

2019

Zavedení **povinného zaslání avíza**, datovou schránkou, kterým poplatník ve velmi zjednodušené formě uvedením názvu projektu výzkumu a vývoje, informuje finanční správu, že provádí činnost VaV a případně uplatní nárok na odpočet na výzkum a vývoj v určité oblasti. **Teprve od data doručení oznámení na FÚ, lze uplatnit náklady na VaV jako odčitatelnou položku.**

2014:

1. Je možné uplatnit výdaje na **finanční leasing** movitého hmotného majetku, které souvisí s realizací projektu VaV.

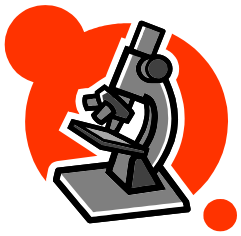
2. V případě nárůstů nákladů na výzkum a vývoj **se odpočet zvyšuje z 100% na 110%.**

3. Je **možnost** uplatnit odpočet na **služby a na nehmotné výsledky výzkumu a vývoje pořízené od veřejné vysoké školy nebo výzkumné organizace** vymezené v zákoně upravujícím podporu výzkumu a vývoje pro účely poskytování podpory.

Ad. 2)   2013   poplatník vynaložil na VaV: 1 mil. Kč
              2014   poplatník vynaložil na VaV: 1,5 mil. Kč
              za zdaňovací období 2014 může poplatník uplatnit odpočet na VaV: 1,55 mil. Kč

VaV jako ODČITATELNÁ POLOŽKA

I. VaV x Inovace

II. Poplatník x FÚ

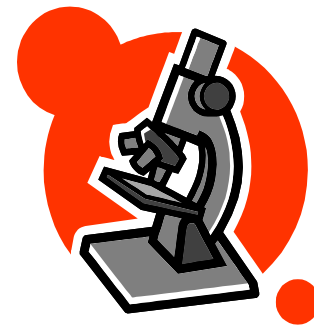
Celá problematika uplatnění odčitatelné položky se dá prakticky rozdělit do dvou částí:

A) Je možné posoudit prováděnou činnost jako **výzkum a vývoj**?

B) Je **uplatňovaná výše odčitatelné položky správná**, odpovídá zákonu č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění, pokynu MF č. D-288 a dalším obecně závazným předpisům?

Výzkum & Vývoj

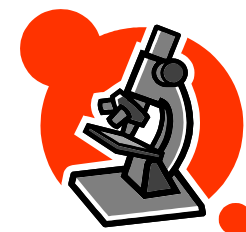
**Nepřímá podpora
výzkumu a vývoje**

NOVINKY

Poslanci schválili ve 2. čtení **pozměňovací návrh** poslance Havránka (ke Sněmovnímu tisku 474, VI.n.z., kterým se mění zákony s rozvojem finančního trhu - EU) obsahující návrh Svazu **na úpravu daňových odpočtů na VaV**. Změna má dát u daňových odpočtů na VaV větší jistotu firmám při prokazování a procesu kontrol. Konkrétně zavádí možnost poplatníkem prokázat náležitosti projektové dokumentace dalšími důkazními prostředky a tím zabránit problémům například kvůli formálním a obsahovým náležitostem dokumentace, což nyní často vedlo k odmítnutí celého nároku na odpočet.

Mezi SP a MF byla vedena dlouhá diskuse o jejich podpoře a akceptaci návrhů, jelikož byly **původně 2 PN** (viz 2. příloha). Bohužel s MF se nakonec podařilo vyjednat podporu jen pro 1. PN a to v podobě, že se bude týkat nových kontrol, tedy ne těch stávajících. 2. PN se týkal vypuštění kapitoly Způsob kontroly a hodnocení postupu řešení projektu a dosažených výsledků z Projektové dokumentace. FÚ tuto kapitolu často označují za nedostatečnou, stručnou či vágní nebo nad rámec zákona určují, co všechno by měly hodnotící zprávy obsahovat, což často vede k rozporování či zamítnutí odpočtu na VaV.

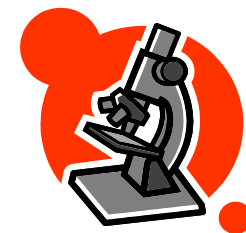

Základní cíl: Zvýšení právní jistoty a motivace v oprávněných případech daňový odpočet na výzkum a vývoj uplatňovat, snížení administrativy a podpora výzkumu a vývoj ve firmách a výzkumných organizacích. K tomuto je předkládán níže uvedený pozměňovací návrh, ke kterému jsou třeba i další kroky jako je jasná politická deklarace podpory využívání tohoto nástroje, zlepšení přístupu finanční správy apod.

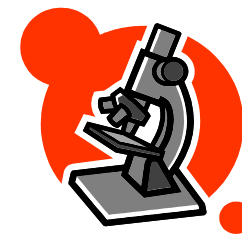
Argumenty:

- Daňové odpočty na VaV jsou zavedené ve 22 zemích EU a dále jsou rozvíjeny.
- V ČR počet poplatníků, kteří odpočty uplatnili, klesl z 1322 (rok 2015) na cca 850 (2020 a 2021). Dlouhodobě panují obavy, nejistota a nepřiměřená administrativní zátěž pro firmy i finanční úřady.
- Vláda navrhuje zvýšit sazbu DPPO, tímto krokem deklaruje zároveň pozitivní opatření na podporu směrem k VaV a tím k vyšší přidané hodnotě. A to i s ohledem na omezené zdroje státního rozpočtu. Dopad těchto PN do státního rozpočtu roku 2024 je nulový.
- Vláda ve svém PP uvedla nezpochybnitelnost podpory VaV a označila VaV za jednu ze zásadních investic do budoucnosti.
- Atraktivnější odpočty nezatíží tolik státní rozpočet, ale mají jasný efekt na konkurenceschopnost ČR a budoucí příjmy státního rozpočtu.

Řešení:

- Pozměňovací návrh 1 – **Zavést možnost poplatníkem prokázat náležitosti projektové dokumentace dalšími důkazními prostředky.** Nedostatečnost obsahových náležitostí projektové dokumentace vede mnohdy k odmítnutí celého nároku na odpočet. Pokud se jeví správci daně dokumentace jako nedostatečná, nemá nyní poplatník jinou možnost, jak pochybnosti správce daně vyvrátit a projektovou dokumentaci doplnit. **PN nemění princip daňového odpočtu na VaV, poplatník i nadále musí realizovat VaV a uplatnit si pouze zákonem uznatelné výdaje. Jedná se ale o možnost poplatníka prokazovat více možnostmi a tím zabránit problémům například kvůli formálním a obsahovým náležitostem dokumentace.**
- Pozměňovací návrh 2 - **Vypuštění kapitoly Způsob kontroly a hodnocení postupu řešení projektu a dosažených výsledků z Projektové dokumentace.** FÚ tuto kapitolu často označují za nedostatečnou, stručnou či vágní nebo nad rámec zákona určují, co všechno by měly hodnotící zprávy obsahovat, což často vede k rozporování či zamítnutí odpočtu na VaV. V jiných státech toto nepožadují.
- Zásadní prioritou je 1. návrh. Jeho přijetí považujeme za nezbytné. I proto je třeba navrhnout PN separátně, aby bylo zajištěno přijetí minimálně tohoto, pokud by poslanci odmítli 2. návrh. Ten nicméně představuje také důležitý krok k vyšší právní jistotě a snížení administrativy.
- Žádáme MF, aby návrhy legislativně technicky s výše uvedenými cíli doladilo s ohledem na používanou terminologii při dokazování a související judikaturu.
- Oba návrhy samostatně viz níže.

POSLANECKÁ SNĚMOVNA

Návrh zákona rozeslán poslancům jako tisk [474/0](#) dne 15. 6. 2023.
Návrh zaevidován v systému eKLEP pod čj. OVA [309/23](#), PID KORNCCHKXA62.

Organizační výbor projednání návrhu zákona **doporučil** 15. 6. 2023 (usnesení č. [167](#)). Určil zpravodaje: [doc. JUDr. Michael Kohajda, Ph.D.](#) a navrhl **Rozpočtový výbor** jako garanční.

Čtení proběhlo [29. 8. 2023](#) na 73. schůzi.
Návrh zákona **přikázán k projednání** výborům (usnesení č. [721](#)).
Lhůta k projednání výbory byla určena na **30 dní**.

— Garanční **Rozpočtový výbor** projednal návrh zákona a vydal 22. 9. 2023 **usnesení** doručené poslancům jako tisk [474/1](#) (*pozměňovací návrhy*).

2. Čtení Návrh zákona **prošel** obecnou rozpravou [24. 10. 2023](#) na 78. schůzi.
Návrh zákona **prošel** podrobnou rozpravou 24. 10. 2023 na 78. schůzi.
Podané **pozměňovací návrhy** zpracovány jako tisk [474/2](#), který byl rozeslán 25. 10. 2023 v 9:27.

— **Rozpočtový výbor** vydal usnesení garančního výboru, které bylo 1. 11. 2023 doručeno poslancům jako sněmovní tisk [474/3](#) (*stanovisko*).

3. Čtení proběhlo [15. 11. 2023](#) na 82. schůzi. Návrh zákona **schválen** (hlasování č. [61](#), usnesení č. [818](#)).

Text návrhu zákona [schváleného](#) Poslaneckou sněmovnou.

SENÁT

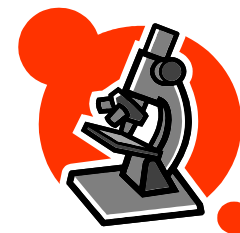
Zákon **doručen** Senátu 21. 11. 2023.

Další projednávání možné do 21. 12. 2023 (do 30 dnů od doručení).

SENÁT
PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

Výzkum & Vývoj

doc. Ing. Karel Kouřil, Ph.D., MBA

Ústav strojírenské technologie

Technická 2896/2, 619 69 Brno

T: +420 731 528 073

E: karel.kouril@vutbr.cz